

ՍԿԶԲՈՒՆԲ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՒԱՔԱԾՈՑ ԲԱՆԻՔ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԱՑ

Բ

ԿՐԾՆԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կրօնից ուսումը սերտ յա-
րարենութիւն ունի իմացա-
կամութեամբ ամէն տեսակ
յառաջադիմութեան հետ:

ԴԻՐԻՅ

Առաջ կրօնից գիտու-
թիւնը զիրք մ'է որ սկիզբն
վերջ չունի:

Գ.Պ.

1. — Եթէ մանկութեան դաստիարակու-
թեան մէջ Աստուծոյ ներկայութիւնը չըլլայ,
եթէ դաստիարակն չի գիտեր արժանավա-
յել կերպով աշակերտին աչացը ներկայա-
ցընել զԱստուած, այնպիսի դաստիարակու-
թենէ ի զուր է բարիք սպասել:

Հիմն ամենայնի Աստուած է և դաստիա-
րակութեան անհրաժեշտ խարիսխը: Պատա-
նին պարտի զինքն զգալ, զինքն իմանալ,
զինքը տեսնել, ապա թէ ոչ կործանումն և
ապականութիւն:

Արդոյ Կարբոլիոյ.

2. — Անկրօն դաստիարակութիւն մը
զմարդ չի կատարելագործեր, կամ առ ա-
ռաւելն միայն իմացական կենդանի մը ը-
նել կը յալողի: Միայն գիտութեամբ մարդս
մեծ համարին սխալ ենթադրութիւն է. զԱ-
ստուած ճանչնալուն մէջ միայն մեծ է նա և
մարդ:

Իսկ Մարտին

3. — Հանճար, ուսումն, հնարագիտու-
թիւն՝ իբր արհեստական ոռոգումն են. սա-
կայն դաշտերը ստուգիւ արգասաւոր ընող
լուրն երկնքէն եկածն է:

Չանեղա

4. — Եթէ կրթութիւնը հեռանայ Աս-
տուծմէ՝ յայտնաւ ճամբատութիւններէն, մո-
լորութեան և ստութեան ոգւոյն գերի կ'ըլ-

լայ. և եթէ դաստիարակութիւնը մանկանց
փափուկ միտքերն և մոլութեանց համար մոմի
նման դիւրաթեք սրտերն՝ քրիստոնէական
վարդապետութեամբ և բարոյականով չի կեր-
պարաներ, յառաջ կը բերէ սերունդ մը՝
որ միայն մոլի ցանկութենէ և անձին ի-
մացականութենէ դրդեալ, ծանր աղետից
պատճառ կ'ըլլայ, թէ առանձնական ընտա-
նեաց և թէ հասարակութեան:

Լեռն ԺԳ

Երբեք կարելի չէ մանկան վրայ Սողո-
մոնի դատաստանն ընել, կամ իւր իմացա-
կանութիւնն և կամքն՝ անգութ և անխոր-
հուրդ հարուածով մը իրարմէ բաժնել: Քանի
որ կը ջանաք առաջինը մշակել՝ պէտք է
երկրորդն առաքինական սովորութեան վար-
ժեցումնել, և կամ իւր վերջին վախճանին
դիմել տալ:

Նոյն

— Իմացականին յառաջադիմութիւնն՝ ա-
ռանց բարոյական և կրօնական յառաջադի-
մութեան, հպարտ և լմբոստ ետութեան
սկզբունք մը կ'ըլլայ... Հասարակութեան վը-
տանգ մը:

Գիգոյ

— Եթէ բարոյականը կրօնից վարդապե-
տութենէ զատնք, հէգ և գրիթէ հեթանո-
սական բարոյախօսութեան կը վերածենք

զայն, և կրօնքն ալ՝ ցուրտ և անօգուտ դաւանանքի մը։

Ոտարինի՜

— Յառաջդիմութեան ոգին միացունենք մեր նախնեաց հաւատքին, և երբեք չի բաժնենք Աստուծոյ սէրը հայրենասիրութենէ։

Նպարդոն

— Մի միայն կրօնքն կարող է մեզ սորվեցընել առաքինորէն գործել, որովհետեւ իմաստասիրութիւնն աւելի ուշիդ բանավարելու կը ծառայէ։

Վիկոյ

5. — Եթէ ամէն բանի սկիզբն և վախճանն Աստուած է, եթէ մարդա Աստուծմէ զարով՝ պարտի դառնալ առ նա՝ հոն իւր երկանկութիւնը գտնելու համար, կրօնքն՝ որ միայն մարդա Աստուծոյ հետ կը միացընէ՝ հարկաւորապէս ուսուցիչ է մարդկութեան և նա միայն կրնայ անոր ընդհանուր դաստիարակութիւնը տալ և առաջնորդել իւր զերմագոյն վախճանին։ Արդ ինչ որ մարդկային ազգին համար ըսինք, նոյնը կրնանք ըսել իւրաքանչիւր անհատի համար. որուն վախճանին բարձրութեան հասնելու կիսկ միջոցն է՝ առ Աստուած առաջնորդող թիութիւնը՝ հետեւաբար այն ամէն դաստիարակութիւն՝ որուն հոգին կրօնքն է, տղուն ճամբան կը մոլորեցընէ և զինքը իւր նպատակէն կը հեռացընէ, առաջնորդելով բոլորովին մարդկային վախճանի մը, այսինքն հաստութեան, իշխանութեան, փառաց և աշխարհիկ վայելից, որոնք չեն կրնար վերլին վախճան ըլլալ։

Յոսեփ

6. — Քրիստոնեայ երկրի մը մէջ քրիստոնէական դաստիարակութեան ամէն տեսակ գրութիւն՝ պէտք է որ կրօնքը ուսմանց առաջնակարգն ընէ։ Առանց կրօնագիտութեան միւս գիտութիւնք չեն կարող անհատին երկնակութիւն տալ, և ոչ կառավարութեան յաջողութիւն։

— Ամէն ջանք ընենք ներկայ սերունդը ազատելու ամէն բան գիտնալ ուղեւու մեծամտութենէ։ դաստիարակենք զինքը եռանդուն, հաւատք ունենալու և ասով զինքը զգուշացուցած կ'ըլլանք կարծուածէն աւելի՝ դիրաւհաւատ աւելորդապաշտութեան վտանգէն։

Համբարուքինի

— Մայրենի լեզուէ զատ ո՞ր լեզուն աւելի իմանալի կրնայ ըլլալ մանկութեան։ Եւ ահա կրօնքն մայր մ'է, որ կը հանդարտեցընէ անկարկով մը և սրտի հետ խօսող լեզուով խորհուրդներ կը յայտնէ։

Նոյն

7. — Ոչ, ես չեմ ուզիր կրօնագիտութիւնը տարագրել, կ'ըսէր Վ. Հիւզոյ, նա մանաւանդ ներկայիս շատ աւելի կարեւոր կը համարմի։ Որչափ որ մարդս յառաջագիմէ, այնքան աւելի պէտք է հաւատայ. որչափ որ մօտենայ Աստուծոյ, լաւագոյն պարտի տեսնել զինքը... Ամէն բանի վերին Աստուած է, շնորհանք զինքը և ամենակն թափողն է։ Պիտի ըլլար ապրելուն մէջ արծառնապատուութիւն, և թերեւ չ'արժէր իսկ ապրիւն, եթէ մահուամբ պիտի ոչընչանայինք։ Այն որ աշխատութիւնը կը սրբացընէ և զայն կը թիթեկցընէ, այն որ զմարդ զօրաւոր, բարի, խոհեմ, համբերող, արդար, բարեացակամ, խոնարհ, մեծ կ'ընէ, արժանաւոր միանգամայն իմացականութեան և ազատութեան, է ունենալ աչացը դիմաց լաւագոյն աշխարհի մը կատարելալ տեսութիւնը, որ այս կենաց խաւարին միջէն փայլի անմահ ճառագայթիւք (1)։

8. — Եթէ կրօնական օկզբունք կարեւորութիւն մը ունին, անկող ամենէն աւելի դաստիարակութեան մէջ է։ Հասուն անձանց և յառաջադէմ ժողովրդեան վրայ թէ և տիրապետէ փիլիսոփայութիւնը. սակայն ցուցէ ինծի ազգ մը, որուն մանկութիւնը կրօնից բաղկաց մէջ որորդուած ըլլայի, և ես ալ ձեզի հետ կը հաստատեմ թէ մանկութիւնը կրօնական միջավայրի մը մէջ կրնայ չապրել։

Հապրաք

(Շարայարելի)

(1) Լ. Փիլիպպակի ժամանակ երբ Գողգոթոյ Երեւ. փոխանաց ժողովոյն մէջ խնդր եղաւ Տեղութեան դպրոցներուն միջէն ամէն կրօնագիտութեան ուսումն վերցունելու առաջարկութեան վրայ, արեւմտեալ Երեւ. փոխան մը եղաւ և « շնորհ բերէ, ըսաւ, որ քուսաբ կութնիք ետեւ դէպք մը պատմեմ ձեզ, որուն տեւաւորութեան վրայ եղաւ ես։ Կը հանձնամ ընտանեաց հայր մը, որ երբեք ապնուական և անուստ, կ'սկսէ բոլորովին զերմութեամբ է։ Վշտերի գողցող կըլլաւ՝ չէր ուզեր որ իւր զաւակներն սր և է կրօնական ուսումն առնուին. և իր ուղածն կատարելէն վերջ՝ ցուգը տեսաւ առաջին որդւոյն շարագործաց ընկերութեան մէջ մշտնելով կիսափառն ելնելու. աղէկան իւր անուսակ ըստուրց անար. քաղցին ընակչաց ստակ նշաւակի ըլլալով. և երբորդ որդին իւր մուկութիւններէն չըլուն կմախք դարձած, յետ շատ մը անգամ նախատիքներ ընելու, առնել փնտեղն զինքն իսկ խեղճ ծեր հայրը։ Փառի մը ամիս տաւ՝ ստալ զինքը յիմարանցին մէջ, ուր իրեն լուսաւոր վայրկեաններուն ինքզինքը կը դատափետէր իր զաւակները ապանելուն համար. և իւր ազաղանքը սրտեքը կտոր կտոր կ'ընէին։ Արդ, ո՞վ տեսք, քուսաբիցէք՝ եթէ քաջութիւն ունիք, քուսաբ կեցէք կրօնից ուսումն տարագրելու »։